

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej nr 7 im. Adama Mickiewicza

w Pile

rok szkolny 2025/2026

Motto programu:

„Wychowywać to nie znaczy kształcić tylko rozum, lecz kształtować harmonijnie całego człowieka, a więc także jego serce i charakter. Wychowywać, to znaczy również z pokolenia na pokolenie przekazywać wartości, które nadają życiu sens i wypełniają je treścią. Przekazuje się je nie tylko słowami, lecz przede wszystkim przykładem własnego życia. Wychowanie jest wspólnym zadaniem rodziców, szkoły, uniwersytetów, prasy, radia, telewizji i opinii publicznej. Wychowywanie jest bardzo odpowiedzialnym zadaniem.”

Phil Bosmans

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
MISJA SZKOŁY	4
KIERUNKI POLITYKI OŚWIATOWEJ.....	5
CELE DO REALIZACJI.....	6
SYLWETKA ABSOLWENTA.....	7
PODMIOTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH.....	8
II. ZADANIA PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO W ROKU SZKOLNYM 2024/2025	
HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.....	12
III. EWALUACJA. DIAGNOZA PROGRAMU WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNEGO ...	27
CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE.....	28

WSTĘP

Zadania wychowawcze szkoły są podporządkowane nadrzędnemu celowi, jakim jest wszechstronny rozwój ucznia w sferze fizycznej, emocjonalnej, społecznej i duchowej. Powyższy cel osiągnąć jest w drodze działań wychowawczych, jako proces wspierania ucznia w rozwoju . Podejmowane działania profilaktyczne podejmowane są po to, by zapobiegać negatywnym czynnikom ryzyka oraz wzmacniać, korygować i uzupełniać wychowanie.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły jest realizowany przez dyrekcję, pedagoga, pedagoga, specjalnego i psychologa szkolnego oraz wszystkich nauczycieli przy wsparciu rodziców, prawnych opiekunów i innych podmiotów współpracujących ze szkołą w ramach działań opiekuńczo – wychowawczych.

W celu sprawdzenia skuteczności Programu Wychowawczo – Profilaktycznego szkoły dokonuje się stałego monitoringu podejmowanych działań. Monitoring dostarcza niezbędnych informacji na temat realizacji i efektywności pracy wychowawczej i profilaktycznej. Pozwala ocenić, które z podejmowanych działań należy kontynuować, a które zmienić. Program jest corocznie modyfikowany i aktualizowany.

MISJA SZKOŁY

- Szkoła stwarza warunki umożliwiające wszechstronny i harmonijny rozwój ucznia.
- Rozwija samodzielność uczniów, by świadomie dokonywali wyborów zgodnie z wartościami uniwersalnymi.
- Kształtuje postawę odpowiedzialności za rozwój osobisty.
- Działa w oparciu o wartości, takie jak mądrość, uczciwość i szeroko rozumiane dobro jednostki oraz ogółu.
- Kształtuje postawę dialogu oraz współdziałania dla dobra wspólnego.
- Szkoła to miejsce w którym każdy uczeń zdobywa rzetelną wiedzę, rozwijać swoje zdolności, zainteresowania w atmosferze przyjaznej i pełnej szacunku.
- Kadra nauczycielska współpracuje z rodzicami, którzy są sprzymierzeńcami w podejmowaniu działań dydaktycznych i wychowawczych.
- Praca szkoły opiera się na takich wartościach jak: patriotyzm, uczciwość, poszanowanie godności, szacunek, odpowiedzialność, obowiązkowość, kreatywność, współpraca i komunikacja.

KIERUNKI REALIZACJI POLITYKI OŚWIATOWEJ PAŃSTWA W ROKU SZKOLNYM 2025/2026

1. Kształtowanie myślenia analitycznego, interdyscyplinarne podejście w przedmiotach przyrodniczych i ścisłych, rozwijanie umiejętności matematycznych.
2. Edukacja obywatelska – postawy patriotyczne, społeczne, obywatelskie; troska o region i ojczyznę, bezpieczeństwo własne i innych.
3. Promocja zdrowego trybu życia – zachowania prozdrowotne, aktywność fizyczna uczniów.
4. Profilaktyka przemocy rówieśniczej, zdrowie psychiczne, wsparcie w kryzysach psychicznych; profilaktyka uzależnień.
5. Higiena cyfrowa i bezpieczeństwo w sieci; krytyczna analiza informacji; prawidłowe wykorzystanie nowoczesnych technologii, w tym AI; zasoby Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
6. Promocja kształcenia zawodowego już w szkole podstawowej, współpraca ze środowiskiem pracodawców, wzmocnienie doradztwa zawodowego.
7. Rozwijanie zainteresowania kulturą i językiem polskim wśród Polonii; nauczanie języka polskiego w środowiskach polonijnych.
8. Wspieranie aktywności poznawczej i poczucia sprawczości ucznia poprzez ocenianie kształtujące i metody aktywizujące w dydaktyce.

CELE SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNEGO:

- wspieranie dzieci w rozwoju,
- budowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- zapobieganie zachowaniom ryzykownym,
- wdrażanie podstawowych zasad bezpieczeństwa,
- kształtowanie postaw asertywnych,
- rozwijanie postaw patriotycznych i obywatelskich oraz wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej,
- kształtowanie hierarchii wartości,
- planowanie własnego rozwoju (w tym orientacja i doradztwo zawodowe),
- wspieranie działalności charytatywnej i promowanie wolontariatu,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole poprzez budowanie prawidłowych relacji między wszystkimi członkami społeczności szkolnej,
- eliminowanie napięć psychicznych spowodowanych niepowodzeniami szkolnymi oraz trudnościami w kontaktach z rówieśnikami,
- pomoc rodzicom, nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

MODEL ABSOLWENTA

W pracy wychowawczo – profilaktycznej dążymy do tego, by absolwent naszej szkoły przestrzegał zasad współżycia społecznego, podejmował samodzielne decyzje w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój, wykorzystując wiedzę i zdobyte umiejętności. Efektem realizacji założonych celów będzie wychowanie absolwenta, który jest przygotowany do następnego etapu kształcenia, cechować go będzie samodzielność, zaradność, odpowiedzialność, obowiązkowość, kultura, tolerancja, wrażliwość i odpowiedzialność za swoje zdrowie.

- Zna obowiązujący świat wartości i ich hierarchię.
- Zna tradycje szkoły, regionu i narodu, odnosi się z szacunkiem do symboli narodowych.
- Wykazuje właściwe postawy obywatelskie.
- Szanuje innych, jest tolerancyjny wobec odmienności językowej, kulturowej i religijnej.
- Skutecznie się komunikuje, nawiązuje poprawne relacje z rówieśnikami i dorosłymi.
- Potrafi współpracować w grupie, jest odpowiedzialny za innych, koleżeński.
- Dbą o bezpieczeństwo swoje i innych.
- Rozpoznaje i wyraża emocje w sposób kulturalny.
- Szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy, angażuje się w wolontariat.
- Świadomie i bezpiecznie korzysta z Internetu i innych mediów społecznych.
- Zna i stosuje zasady zdrowego stylu życia.
- Zna zagrożenia wynikające ze stosowania używek i świadomie z nich rezygnuje.
- Dbą o środowisko przyrodnicze, chroni je i żyje ekologicznie.

PODMIOTY ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

Dyrektor szkoły:

- dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- wspiera finansowo i organizacyjnie działania wychowawcze i profilaktyczne w środowisku szkolnym,
- stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego uczniów,
- inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania oraz praw uczniów,
- stwarza warunki do poszukiwania optymalnych rozwiązań w zakresie budowania systemu działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
- inspiruje wszystkie grupy społeczności szkolnej do budowania dobrych wzajemnych relacji w środowisku szkolnym, jako czynnika zwiększającego skuteczność i efektywność udzielanego wsparcia,
- czuwa nad intensyfikacją współpracy nauczycieli i wychowawców z pedagogiem, pedagogiem specjalnym, psychologiem szkolnym w celu szybkiego i skutecznego reagowania na zaobserwowane problemy uczniów,
- nadzoruje realizację Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.

Rada Pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych, w tym w zakresie działań wspierających kondycję psychiczną uczniów,
- w porozumieniu z Radą Rodziców uchwała projekt programu wychowawczo – profilaktycznego,
- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach trudnych, kryzysowych,
- uczestniczy w realizacji i ewaluacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.

Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczy w realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego,
- reagują na przejawy u dzieci niewłaściwego zachowania,
- dostosowują wymagania do możliwości ucznia,
- udzielają pomocy w przewyżnianiu niepowodzeń szkolnych,
- zapewniają atmosferę współpracy, zaufania, otwartości, wzajemnego wspomagania.

Nauczyciele świetlicy:

- w wyznaczonych godzinach pełnią nadzór i sprawują opiekę nad uczniami,
- współpracują z wychowawcami klas informując o postępowaniu uczniów w świetlicy,
- rozwijają uzdolnienia, pasje i zainteresowania uczniów przez organizowanie różnorodnych zajęć świetlicowych.

Wychowawca klasy:

- diagnozuje sytuację wychowawczą w swojej klasie oraz indywidualne potrzeby uczniów,
- dąży do integracji zespołu klasowego, dba o prawidłowe relacje, dba o uczniów z Ukrainy,
- koordynuje pomoc psychologiczno – pedagogiczną w swojej klasie,
- tworzy plan pracy wychowawczej w oparciu o Program Wychowawczo – Profilaktyczny,
- zapoznaje uczniów i rodziców z regulaminami i procedurami wewnątrzszkolnymi,
- wykonuje zadania wyznaczone przez przewodniczących zespołów,
- współpracuje z rodzicami, nauczycielami, specjalistami pracującymi z uczniami,
- wykorzystuje lekcje wychowawcze do budowania systemu wsparcia psychicznego uczniów,
- wspiera uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- dba o dobre relacje uczniów w klasie, utrzymywanie kontaktów rówieśniczych, rozwijanie wzajemnej pomocy i współpracy grupowej,

- podejmuje działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania zachowaniom niewłaściwym.

Pedagog szkolny:

- diagnozuje środowisko wychowawcze w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych,
- wskazuje przyczyny niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczno – pedagogiczną w odpowiednich formach,
- podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, interweniuje w sytuacjach kryzysowych,
- podnosi świadomość konsekwencji prawnych za popełnione czyny,
- współpracuje z rodzicami, instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, kuratorami , policją, pracownikami poradni specjalistycznych,
- podejmuje działania na rzecz organizowania i koordynowania pomocy materialnej, w tym dożywianie dla najbardziej potrzebujących,
- wspiera nauczycieli, wychowawców w identyfikowaniu problemów uczniów,
- aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej i wsparcia uczniów i rodziców,
- dba o przestrzeganie praw dziecka wszystkich członków społeczności szkolnej.

Psycholog szkolny:

- prowadzi działalność terapeutyczną dla uczniów,
- wspiera rodziców, nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych,
- wspiera nauczycieli, wychowawców w identyfikowaniu problemów uczniów, w tym wczesnych objawów depresji,
- aktywnie włącza się do bezpośredniej pracy profilaktycznej, służy doradztwem dla nauczycieli.

Inni specjaliści szkolni (logopeda, terapeuta pedagogiczny, pedagog specjalny, n-l współorganizujący kształcenie):

- rozpoznają przyczyny utrudniające uczniom aktywne i pełne uczestnictwo w życiu szkoły,
- prowadzą zajęcia dla uczniów oraz porady i konsultacje dla rodziców i nauczycieli w zakresie eliminowania zaburzeń,

- dostosowują metody pracy do możliwości ucznia,
- podejmują działania mające na celu włączenie uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego do aktywnego uczestniczenia w życiu społeczności szkolnej,
- tworzą w klasie atmosferę integracji,
- pomagają wychowawcy w opracowaniu IPET i WOPFU,
- na bieżąco współpracują z nauczycielem prowadzącym i szkolnym zespołem specjalistów,
- współpracują z rodzicami: udzielają porad, konsultacji.

Rodzice:

- współdziałają z nauczycielami i wychowawcą w sprawach wychowania i kształcenia,
- interesują się osiągnięciami i potrzebami dziecka,
- dbają o właściwą formę spędzania wolnego czasu swoich dzieci,
- wspierają dziecko i zapewniają poczucie bezpieczeństwa,
- służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą,
- regularnie kontaktują się z wychowawcami, nauczycielami i innymi specjalistami.

Samorząd Uczniowski:

- współtworzy społeczność szkolną i wykorzystuje swe prawo do samorządności,
- współorganizuje imprezy i akcje szkolne,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ:

1. Kształtowanie osobowości, postaw moralnych i etycznych ucznia:

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	SPODZIEWANE EFEKTY	ODPOWIEDZIALNI
1. Odkrywanie własnej indywidualności: - rozwijanie samowiedzy, - realizacja twórczych pomysłów, - umiejętność samodzielnego zdobywania wiedzy i informacji.	• Drużyna harcerska i zuchowa, • Konkursy wiedzy szkolnej, międzyszkolnej, • Jestem mistrzem matematyki w klasach • Przyjaciele przyrody • Organizacja Światowego Dnia Tabliczki Mnożenia. • Konkurs chemiczny „ Król układu okresowego” • Kangur matematyczny 2025 • Konkursy artystyczne szkolne i międzyszkolne, • Projekt artystyczny: „ Światowy Dzień Kropki” • Bohaterowie bajek na tle jesiennych krajobrazów – konkurs plastyczny, format i technika dowolna kl. I-III. • Miejski Konkurs Recytatorski Twórczości Poety Adama Mickiewicza • Zawody sportowe szkolne międzyszkolne,	Uczeń: • ma świadomość swojej indywidualności, • potrafi ocenić własne zasoby i ograniczenia, • samodzielnie zdobywa wiedzę i informacje, • realizuje swoje pomysły.	Wychowawcy klas I- VIII, nauczyciele przedmiotów, bibliotekarz, wychowawcy świetlic

	• Udział w ogólnopolskich konkursach wiedzy i konkursach artystycznych, • Koła zainteresowań w szkole i poza nią, • Propagowanie sukcesów i osiągnięć uczniów- wystawy na korytarzu szkolnym i w klasie, informacje w gazetkach szkolnych, apele, informacje na stronie internetowej szkoły, Facebook. Projekt artystyczny: • „Światowy Dzień Kropki”- akcja artystyczna • Międzynarodowy Dzień Język Ojczystego – happening • „Ciekawostki architektoniczne Piły : Zgadnij co przedstawia dany obiekt?” Akcja plastyczno – geograficzna. • PodzielMY się wiedzą” – innowacja programowo- metodyczna realizowana w klasach 7 i 8 • „Ulotne słowa” – konkurs na aforyzm dla klas 7 • „Lepsza szkoła”		
2. Kształtowanie postaw asertywnych: - kształtowanie postawy	• Warsztaty z zakresu asertywności,	Uczeń: • odróżnia postawy pożądane i niepożądane	Wychowawcy klas I- VIII, nauczyciele przedmiotów, pedagog, psycholog

odpowiedzialnej za swoje zachowanie.		w zachowaniu własnym i innych, • stara się opanować negatywne emocje.	
3. Dokonywanie właściwych wyborów w życiu codziennym oraz planowanie dalszej ścieżki edukacyjnej	• Zajęcia komputerowe, lekcje informatyki i przedmiotowe omawiające zagrożenia w sieci i życiu realnym, • Aktywizowanie uczniów do udziału w życiu klasy, szkoły- zabawy andrzejkowe, karnawałowe, dyskoteki, wycieczki, wyjścia do teatru, kina, • Festyn rodzinny „Pociągiem po zdrowie” • Praca w samorządzie uczniowskim, • Udział w akcjach i zbiórkach na terenie szkoły, • Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, w tym zrealizowane zostaną wycieczki zawodoznawcze oraz spotkania z przedstawicielami zawodów. • warsztaty ze specjalistą z ZPPP, • Udział uczniów w targach edukacyjnych	Uczeń: • wie, że jest odpowiedzialny za swoje zdrowie, • rozsądnie korzysta ze środków masowego przekazu, • zna alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, • uczeń jest świadomy własnych wyborów. • zna zawody i ich znaczenie. • posiada wiedzę na temat własnych zasobów i ograniczeń, predyspozycji i uzdolnień. • nabywa kompetencje związane z pracą w zespole i organizacją własnych aktywności.	Wychowawcy klas I- VIII, nauczyciele przedmiotów: informatyki, bibliotekarz, wychowawcy świetlic, opiekunowie samorządu uczniowskiego, doradcy zawodowi.

4. Gotowość wysłuchania i brania pod uwagę poglądów innych ludzi.	• Lekcje przedmiotowe i wychowawcze, • Kultywowanie tradycji religijnych-obdarowywanie się świątecznymi upominkami, spotkania wielkanocne.	Uczeń: • jest tolerancyjny i otwarty wobec innych, którzy prezentują odmienne zdanie. • dzieli się wiedzą i swoimi informacjami na dany temat	Wychowawcy klas I- VIII, nauczyciele przedmiotów, bibliotekarz, wychowawcy świetlicy, nauczyciele religii
5. Rozwijanie twórczości i umiejętności czytelnich	• Obchody Międzynarodowego Miesiąca Bibliotek Szkolnych • Miejski Konkurs „ Misja - Zielony Pamiętnik” • Konkurs „Pięknie czytam wiersze i bajki A. Mickiewicza” • Pasowanie na czytelnika biblioteki szkolnej • Wybór czytelnika roku • głośne czytanie dzieciom w bibliotece w ramach akcji „ Cała Polska czyta dzieciom” • „Książka dla każdego” – akcja społeczna • Szkolne akcje czytelnice: „ Jak nie czytam, jak czytam” „Przerwa na czytanie”, „Podaruj książkę bibliotece” • Konkursy plastyczne: „ Portret A. Mickiewicza”, „Moja ulubiona bajka,”	Uczeń: • rozwija swoje pasje i zainteresowania, • jest bardziej kreatywny, • nabywa zasad rywalizacji, • rozwija pasje czytelnice	n- le j. polskiego, bibliotekarz, n-le współorganizujący kształcenia, n-l plastyki.

	• Dnia Książki i Praw Autorskich - akcja czytelnicza • „Ciekawostki architektoniczne Piły” – szkolny konkurs fotograficzny • „Jestem mistrzem matematyki kl. II, III” • „Piórem i pazurem” – konkurs kaligraficzny • „Światowy Dzień Sztuki – konkurs plastyczny pt. „Nowe życie przedmiotu” • „Crossword puzzle champion” – konkurs z języka angielskiego		

2. Kształtowanie postaw psychofizycznych ucznia:

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	SPODZIEWANE EFEKTY	ODPOWIEDZIALNI
1. Kształtowanie właściwych nawyków zdrowotnych i higienicznych: - promowanie zdrowego stylu życia, - kształtowanie prawidłowej postawy ciała,	• Unijny Program Agencji Rynku Rolnego - „Program dla szkół” (mleko, warzywa i owoce) • „Dziel się uśmiechem” , • „Lżejszy tornister na wagę złota” • Wychowanie do życia w rodzinie, • Pomoc psychologiczno-pedagogiczna • Szkolne Dni zdrowia psychicznego:	Uczeń: • zna i stosuje zasady higienicznego trybu życia, • zna i rozumie rolę właściwego odżywiania się, • przestrzega właściwej postawy przy odrabianiu lekcji, • potrafi prawidłowo ułożyć jadłospis dla siebie,	Wychowawcy nauczyciele w-f, przyrody, pielęgniarka szkolna, pedagog, psycholog, wychowawcy świetlicy

- omawianie zasad racjonalnego odżywiania. - radzenie sobie ze stresem i trudnymi emocjami.	• Dobrostan psychiczny • Ile wiem o zdrowiu psychicznym - quiz • Zdrowie psychiczne - dbam o nie systematycznie dla klas 4-8. • Hasła dotyczące zdrowia psychicznego autorstwa klasy 5-8 • Plecak dobrego nastroju dla klas 3 • Skuteczne sposoby na zdrowie psychiczne w klasie 1 (tablica multimedialna). • Udział w programie profilaktyki zdrowotnej dla dziewcząt Akademia dojrzewania – Lactacyd w kl. 6 – 8, • udział w programie edukacyjnym „Lepsza szkoła” • „ Urodziny Marchewki” • Festyn rodzinny – „Pociągiem po zdrowie” • Zdrowie w ruchu – aktywnie i świadomie • Festiwal sztafet, biegi przełajowe, trójbój lekkoatletyczny itp. • „Jestem aktywny – jestem zdrowy” – zawody sportowe dla klas I	• wie gdzie szukać pomocy.	
2. Profilaktyka uzależnień - uświadamianie szkodliwego wpływu nikotyny, alkoholu	• Warsztaty dla uczniów: „Uzależnienia a zagrożenia”	Uczeń: • jest świadomy zgubnego działania nałogów, • potrafi odmawiać, • umie być asertywny,	Wychowawcy, nauczyciele przyrody, techniki, wychowania do życia w rodzinie,

i środków odurzających, przeciwdziałanie używaniu substancji i środków psychoaktywnych.	• Konkurs dla uczniów szkół podstawowych „Palić, nie palić? - oto jest pytanie” • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących tematyki przemocy dla nauczycieli i rodziców, • „Szkolne Dni Profilaktyki” – profilaktyka uzależnień behawioralnych, • Spotkania z przedstawicielem policji. • współpraca z MONAR – MARKOT, Policją, ZPPP	• uczeń dba o zdrowie fizyczne i psychiczne, • wzrost wiedzy uczniów oraz rodziców na temat uzależnień i przeciwdziałania im.	pedagog, pielęgniarka szkolna
3. Kształtowanie umiejętności racjonalnego korzystania z mediów, urządzeń technologicznych.	• Dzień Bezpiecznego Internetu – krytyczne podejście do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych, • Wdrażanie do racjonalnego korzystania z mediów, komputera, gier – podczas organizacji pracy na lekcjach informatyki, • Program ministerialny „Laboratoria przyszłości” - rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci • Europejski Tydzień Kodowania • Spotkanie z wykładowcami Szkoły Policji dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu i odpowiedzialności prawnej nieletnich.	Uczeń: • Wie, że anonimowość w sieci jest tylko pozorna, • Zna zagrożenia płynące z korzystania z komputera, Internetu i multimediów, • Stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z Internetu, komputera i multimediów.	Wychowawcy, nauczyciele przyrody, techniki, wychowania do życia w rodzinie, pedagog, pielęgniarka szkolna, nauczyciele informatyki

4. Propagowanie aktywności fizycznej - wdrażanie do aktywnego spędzania wolnego czasu, - rozwijanie zainteresowań.	• Udział w zajęciach sportowych, tanecznych, zajęciach na basenie, • Aktywne uczestnictwo w wycieczkach turystycznych, rowerowych, imprezach plenerowych. • „Jestem aktywny – jestem zdrowy” – zawody sportowe dla kl. I – III • Powiatowe Sztafetowe Biegi Przelajowe • Czwartki LA • Nadzieje Olimpijskie • Mistrzostwa w Piłce Koszykowej Dziewcząt i Chłopców klas VII i VIII	Uczeń: • uczestniczy w zajęciach ruchowych, • rozwija umiejętność bezpiecznego, czynnego wypoczynku, • aktywnie organizuje swój wolny czas, • rozwija swoje zainteresowania i pasje, • podnosi poziom sprawności fizycznej.	Wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego, nauczyciele kół zainteresowań
5 . Zapoznanie z zasadami regulującymi porządek i bezpieczeństwo w szkole i poza nią:	• Kurs na kartę rowerową, • Wyjście do Miasteczka Ruchu Drogowego, • Próbnny alarm przeciwpożarowy, • „O bezpieczeństwie i prawidłowym zachowaniu w szkole i poza nią”- Pogadanki i lekcje z wychowawcą kl. I -VIII • „Ratujemy i uczymy ratować”- pierwsza pomoc przedmedyczna cykliczne lekcje, ćwiczenia praktyczne Kl. I-VIII	Uczeń: • zna i stosuje zasady zachowania się podczas przerw międzylekcyjnych, • zna regulaminy: sali gimnastycznej, boisk, placu zabaw i stosuje się do określonych w nich zasad, • ma świadomość konieczności zgłaszania osobie dorosłej zauważonych zagrożeń, wypadków, • zna zasady poruszania się po drodze, • zna i stosuje zasady kulturalnego zachowania w miejscach publicznych i środkach komunikacji miejskiej.	Dyrekcja szkoły, wychowawcy, nauczyciele w-f, przyrody, techniki, pedagog

3. Kształtowanie postaw społecznych.

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	SPODZIEWANE EFEKTY	ODPOWIEDZIALNI
1. Odnalezienie swojego miejsca w rodzinie, społeczności klasowej, szkolnej, lokalnej, regionalnej, narodowej	• Zapoznanie ze Statutem Szkoły, • Z prawami i obowiązkami ucznia, • Udział w konkursach szkolnych, • Reprezentowanie szkoły w konkursach międzyszkolnych, • Podejmowanie dodatkowych działań na rzecz klasy i szkoły.	Uczeń: • zna swoje prawa i obowiązki, • aktywnie uczestniczy w organizowaniu życia szkolnego (imprezy klasowe, uroczystości, akcje), • uczeń chętnie bierze udział w konkursach i zawodach, • godnie reprezentuje klasę i szkołę, • rozwija własne zainteresowania.	Wszyscy nauczyciele
2. Kształtowanie umiejętności komunikowania się oraz właściwego funkcjonowania w grupie.	• Pomoc psychologiczno – pedagogiczna (zajęcia z psychologiem, zajęcia z pedagogiem), • Zajęcia w klasie (gry i zabawy integrujące grupę, z uwzględnieniem uczniów z Ukrainy), • Imprezy klasowe (Dzień Chłopca, andrzejki, mikołajki itd.), • Wyjścia i wycieczki klasowe. • Trening umiejętności społecznych dla dzieci z trudnościami wychowawczymi	Uczeń: • kształtuje pozytywne cechy swojego charakteru, • jest wrażliwy na potrzeby kolegów, • uczeń dobrze czuje się w grupie, ma poczucie przynależności do klasy, • aktywnie uczestniczy w życiu społeczności klasowej, szkolnej • współdziała w grupie rówieśniczej i czuje się odpowiedzialny za efekty swojej pracy,	Rzecznik Praw Ucznia, wychowawcy klas I - VIII pedagog, pedagog specjalny, psycholog, nauczyciele j. polskiego, opiekunowie SU

	• Kształtowanie umiejętności komunikacyjnych dla uczniów ze spectrum autyzmu i z deficytami. • Akademia neuroróżnorodności	• dostosowuje się do norm i przestrzega ich.	
3. Rozwijanie wartości rodzinnych oraz aksjologicznych :	• Przedstawienia okolicznościowe, • Prace plastyczne, • Cykl zajęć w ramach wychowania do życia w rodzinie, • Uroczystości klasowe i szkolne z udziałem rodziców, • Współpraca z rodzicami, w organizowaniu życia szkoły • Udział w uroczystościach np.: Dzień Matki, • Kultywowanie tradycji np.: Wigilia, „Bał Wszystkich Świętych”, „ Matka Boża z dziesiątką różańca” • Konkurs na najładniejszą szopkę bożonarodzeniową. • Organizowanie zajęć otwartych z udziałem rodziców.	Uczeń: • szanuje swoich najbliższych, • posiada umiejętności słuchania innych, • ma odpowiedni stosunek do tradycji, • aktywnie współuczestniczy w życiu rodzinnym, duchowym • ma świadomość współpracy nauczyciela z rodzicem lub opiekunem prawnym.	Wychowawcy klas I - VIII, nauczyciele j. polskiego, nauczyciele wychowania do życia w rodzinie, religii, plastyki, wychowawcy świetlicy
4. Profilaktyka agresji i przemocy.	• Zajęcia przeciwdziałania agresji słownej i fizycznej podczas zajęć (lekcje wychowawcze) • Ogólnopolski Dzień Praw Dziecka • Respektowanie przepisów i zasad bezpieczeństwa podczas lekcji, przerw, wyjść pozaszkolnych.	Uczeń • umiejętnie współpracuje i współdziała z innymi uczniami, • respektuje normy społeczne, • wie jak radzić sobie z własną agresją.	pedagog, pedagog specjalny, psycholog, wychowawcy, wszyscy n-le

	• Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących tematyki przemocy dla nauczycieli i rodziców • Tydzień przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, • Udział w Kampanii : Dzieciństwo bez przemocy	• rozpoznaje i nazywa formy przemocy, wie gdzie należy się zgłosić o pomoc • zna swoje prawa i obowiązki	
5. Działania proekologiczne	• Pogadanki, prace porządkowe, • Wycieczki krajoznawcze i przyrodnicze, • Olimpiada ekologiczna powiatu pilskiego • Akcje np. Sprzątanie świata, Dzień Ziemi • Wiem i Działam – udział w projekcie Polskiej Akcji Humanitarnej – cykl zajęć o mądrym pomaganiu • Konkurs „Najlepszy przyrodnik”, „Najlepszy biolog” • Olimpiada Ekologiczna Powiatu Pilskiego	Uczeń: • troszczy się o pomoce dydaktyczne i sprzęt oraz szanuje cudzą własność, • dba o czystość i ład w klasie i szkole, • bierze udział w zbiórkach, • wie, że należy dbać o świat natury, • zna swoje środowisko, czuje się za nie odpowiedzialny, • włącza się w działania na rzecz ochrony zwierząt i roślin	Wszyscy nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przyrody
6. Podejmowanie działań na rzecz innych osób działania charytatywne	• Szkolny wolontariat • „5 XII – Międzynarodowy Dzień Wolontariusza” • Samorząd uczniowski – działalność • Organizowanie pomocy słabszym uczniom w nauce, • Działania na rzecz społeczności lokalnej	Uczeń: • jest wrażliwy na potrzeby kolegów, • pomaga rówieśnikom, z klasy i innym potrzebującym, • wie, że może prosić o pomoc, • włącza się w akcje charytatywne.	Wychowawcy klas I- VIII, nauczyciele, pedagog, koordynatorzy Szkolnego Koła Wolontariatu, SU

	- Zbiórka dla potrzebujących i Domu Samotnej Matki - Wizyta w DPS • 6 Gromada zuchowa „Leśne Skrzaty” • 8 Drużyna Harcerska im. Danuty Siedzikówny „Inki”		
7. Zapobieganie demoralizacji	• “Odpowiedzialność prawna nieletnich” - spotkanie edukacyjno- warsztatowe z wykładowcami ze Szkoły Policji w Pile • Współpraca z kuratorami	Uczeń: • zna konsekwencje prawne	Pedagog, wychowawcy

4. Kształtowanie postaw patriotycznych

ZADANIA	SPOSOBY REALIZACJI	SPODZIEWANE EFEKTY	ODPOWIEDZIALNI
1. Tworzenie i uczestniczenie w kultywowaniu tradycji szkoły, miasta, regionu i państwa, szanowanie znaków i symboli	• Organizacja Dni Patrona Szkoły • Kultywowanie rocznic świąt państwowych, regionalnych oraz miejskich, • Organizacja i udział uczniów w konkursach: „Znam swoje miasto” - konkurs wiedzy o Pile, „Symbole bliskie sercu Polaka”, „Jeden z dziesięciu ” • Udział w ogólnopolskiej akcji „Szkoła do hymnu” – w ramach obchodów Dnia Niepodległości –	Uczeń: • potrafi określić swoją narodowość, • przejawia szacunek do państwa, tradycji, • wymienia najważniejsze wydarzenia historyczne, • wymienia ludzi szczególnie zasłużonych dla Polski. • wymienia i opisuje symbole narodowe (barwy, godło, hymn), • śpiewa hymn narodowy, • kulturalnie zachowuje się w miejscach pamięci narodowej, podczas uroczystości.	Wszyscy nauczyciele, Opiekunowie SU, organizatorzy konkursów

	rozbudzanie wartości patriotycznych • Konkurs pieśni patriotycznej • „ZNANI POLACY” – Inspiracja twórczością znanych artystów z naszego regionu. Konkurs plastyczny kl.4 – 7. • Zbiórka zniczy i prace porządkowe na pobliskim cmentarzu • Wystawa i gazetka w bibliotece nt. Konstytucji 3 Maja i Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej • JAKI ZNAK TWÓJ ? – polskie symbole narodowe” – B. Szuda IV- V konkurs plastyczny kl.4-7 • „Znam moje miasto” – konkurs wiedzy o Pile dla klas II. • Akcja plastyczna dla kl. 4-8 „Karykatura Adama Mickiewicza” (Dzień Patrona)		

2. Rozwijanie poczucia dumy z przynależności do rodziny, społeczności klasowej, szkolnej, lokalnej, wyznaniowej oraz narodowej.	Organizacja uroczystych apeli i akademii związanych z obchodzeniem świąt państwowych i religijnych oraz ważnych rocznic historycznych	Uczeń: jest zaangażowany w apele, rozumie znaczenie patriotyzmu.	Wszyscy nauczyciele

5. Koordynowanie oddziaływań wychowawczych domu, szkoły.

Rodzaj działania	SPOSOBY POMOCY W REALIZACJI ZADAŃ WYCHOWAWCZYCH I OPIEKUNCZYCH
1. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców.	Konferencje, warsztaty, szkolenia (również z zakresu zdrowia psychicznego uczniów) podnoszące kompetencje wychowawcze, Indywidualne konsultacje z pedagogiem, psychologiem, pedagogiem specjalnym, wypracowanie spójnych metod postępowania z uczniami w sytuacjach trudnych, Wymiana doświadczeń podczas zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych, Lekcje otwarte.
2. Dostarczanie aktualnych informacji rodzicom lub/i opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem	Gazetki informacyjne, Ulotki informacyjne, Strona internetowa szkoły, Spotkania informacyjne dla rodziców i opiekunów, upowszechnianie wiedzy psychologiczno-pedagogicznej wśród rodziców, „Rozwój dziecka w okresie wczesnoszkolnym” – pogadanka dla rodziców.

zachowaniom agresywnym oraz używania środków psychoaktywnych.	• „Jak dbać o prawidłowy rozwój psychiczny dziecka w początkowym okresie adolescencji” – pogadanka dla rodziców, • Dojrzałość szkolna – pogadanka i ulotka informacyjna- dla rodziców klas I, • Stała ekspozycja na tablicy przed gabinetem pedagoga – czym jest przemoc, jak funkcjonują jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, na czym polega procedura, • Rozpropagowanie wśród rodziców informacji przez e - dziennik nt. gdzie można otrzymać pomoc w przypadku trudności w funkcjonowaniu dziecka.
3. Wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną.	• Indywidualne rozmowy wychowawcze, zebrania klasowe, spotkania informacyjne, • Przygotowanie materiałów informacyjnych: broszurki, ulotki informacyjne, prezentacje multimedialne, • Indywidualne rozmowy z rodzicami, mediacje, rozwiązywanie konfliktów, • Festyn rodzinny, • Wigilia klasowa, Dzień Dziecka.
4. Współpraca z rodzicami.	• Uczestnictwo w zebraniach, spotkaniach informacyjnych, • Udział rodziców w charakterze opiekuna w wycieczkach szkolnych i imprezach organizowanych przez szkołę, • Indywidualne konsultacje z rodzicami, • Udzielanie wsparcia poprzez informacje na temat profesjonalnej pomocy z zakresu terapii, prawa (OPIRPA, ZPPP, MONAR-MARKOT).
5. Współpraca z podmiotami i instytucjami, które mogą wspierać działania szkoły w środowisku lokalnym.	• Badanie i diagnozowanie uczniów z trudnościami dydaktycznymi, wychowawczymi i ogólnorozwojowymi, • Kierowanie oraz stosowanie zaleceń zawartych w opiniach, orzeczeniach z poradni psychologiczno – pedagogicznych, • Prowadzenie terapii logopedycznej, zaburzeń rozwoju emocjonalnego, uzależnień.

a) Zespół Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych w Pile	• Warsztaty dla rodziców, nauczycieli i uczniów, • Prowadzenie obserwacji, • Spotkania nauczycieli i rodziców z zespołem badającym.
b) Sąd Rejonowy- Wydział Rodzinny i Nieletnich	• Współpraca szkoły z kuratorem, • Udzielanie pomocy rodzinie przez dozór kuratora czy inne środki wychowawcze, • Prowadzenie spraw oraz rozmów profilaktycznych z uczniami i rodzicami, • Wspieranie działań profilaktycznych w szkole i środowisku dziecka z trudnościami wychowawczymi.
c) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	• Zabezpieczenie pomocy socjalnej uczniom z rodzin o trudnej sytuacji materialnej: np. obiady, • Zgłaszanie przez szkołę sytuacji uczniów z rodzin niewydolnych wychowawczo i patologicznych, • Kontakty i konsultacje z pracownikami socjalnymi dotyczące uczniów z rodzin objętych pomocą społeczną.
d) Policja i Straż Miejska	• Pomoc w realizacji zadań wynikających ze szkolnych programów wychowania i profilaktyki, • Prowadzenie pogadarek na temat zagrożeń wśród dzieci i młodzieży, • Prowadzenie zajęć dotyczących bezpieczeństwa i profilaktyki, • Interwencje według potrzeb, • Prowadzenie wywiadów w środowisku uczniów niedostosowanych społecznie lub z rodzin dysfunkcyjnych.
e) Caritas Parafii p.w. NMP Wspomożenia Wiernych f) Służba Zdrowia	• Pomoc materialna w postaci przydzielenia odzieży, • Opieka medyczna w tym stomatologiczna w szkole, • Kierowanie na szczepienia, • Okresowe kontrole stanu higieny uczniów, • Prowadzenie pogadarek i gazetek na temat higieny osobistej i zdrowego trybu życia, • Ważenie tornistrów, • Fluoryzacja.

6. Centrum Wsparcia Rzemiosła Kształcenia Dualnego i Zawodowego	• Spotkanie z doradcą w celu promowania rzemiosła.
7. Samorząd uczniowski	• Uczniowie szkoły współdecydują o zadaniach szkoły, imprezach i akcjach odbywających się na terenie szkoły, • Podejmują działania wynikające z planu pracy samorządu uczniowskiego na dany rok.

Ponadto wspomagają nas: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, specjaliści z ZPPP.

III. DIAGNOZA PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

Diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych przeprowadził zespół nauczycieli pod nadzorem dyrektora szkoły. Analiza problemów występujących w naszej szkole dokonywana jest przez cały rok szkolny na podstawie:

- rozmów i obserwacji uczniów na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych,
- ankiet badających spostrzeżenia i odczucia uczniów,
- ankiet skierowanych do nauczycieli, wychowawców, rodziców,
- informacji pozyskiwanych w trakcie rozmów nauczycieli z rodzicami,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły,
- analizy uwag wpisanych do e-dziennika,
- analizy dzienników do spraw p.p.p.,
- rozpoznania problemów, trudności i potrzeb uczniów przez nauczycieli, wychowawców, pedagoga, pedagoga specjalnego i psychologa,
- wniosków z nadzoru pedagogicznego.

Czynniki ryzyka to cechy osobowe, sytuacje, warunki i wydarzenia życiowe potencjalnie wpływające na pojawienie się problemów w obszarze zdrowia psychicznego, zwiększające prawdopodobieństwo ich wystąpienia.

Indywidualne czynniki ryzyka:

- niska samoocena,
- deficyty rozwojowe: nadpobudliwość, słaba odporność na frustrację, niedojrzałość emocjonalna i społeczna, słaba kontrola wewnętrzna,
- cechy charakteru takie jak: impulsywność, skłonność do zachowań ryzykownych, wysoki poziom lęku i niepokoju,
- podatność na wpływy,
- wcześniej występujące zachowania problemowe (zachowania opozycyjne, buntownicze, agresywne),
- wczesne rozpoczynanie eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi (inicjacja przed 12 rokiem życia),
- pozytywne oczekiwania dotyczące skutków picia alkoholu i używania innych substancji.

Rodzinne czynniki ryzyka:

- niekorzystne czynniki prenatalne (palenia papierosów lub picie alkoholu przez matkę w czasie ciąży),
- brak więzi z rodzicami, wrogość wobec dziecka,
- konflikty rodzinne z udziałem dziecka,
- nieprawidłowa realizacja ról rodzicielskich (słaby nadzór nad dzieckiem, małe zaangażowanie rodziców w aktywność dziecka, surowa dyscyplina w domu lub brak dyscypliny; niekonsekwencja wychowawcza),
- przyzwalające postawy rodziców wobec różnych zachowań problemowych dzieci,
- antyspołeczne wzorce ról w dzieciństwie, negatywne wzory starszego rodzeństwa (picie, palenie, używanie narkotyków),
- przestępczość, nadużywanie środków psychoaktywnych przez rodziców, choroby psychiczne rodziców.

Czynniki ryzyka związane ze szkołą:

- zły klimat społeczny szkoły, niski poziom nauczania, brak wsparcia nauczycieli,
- wczesne niepowodzenia w nauce,
- negatywny stosunek do szkoły i obowiązków szkolnych,
- problemy z zachowaniem w szkole.

Czynniki związane z rówieśnikami

- przynależność do niekonstruktywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy z problemami w zachowaniu, nie respektujący norm społecznych, używający substancji psychoaktywnych),
- obserwowanie u rówieśników aprobaty dla używania substancji psychoaktywnych,
- odrzucenie przez rówieśników.

Czynniki środowiskowe:

- duża dostępność substancji psychoaktywnych,
- nasilenie przemocy w środowisku lokalnym,
- bieda, niski status społeczno-ekonomiczny,
- wysoka przestępczość, nieprzestrzeganie prawa.

Czynniki chroniące to cechy, sytuacje, warunki i wydarzenia życiowe, które zmniejszają prawdopodobieństwo wystąpienia problemów i zaburzeń.

Czynniki chroniące indywidualne:

- wysoka inteligencja, zdolność uczenia się, ciekawość poznawcza,
- posiadanie planów i celów życiowych, aspiracje edukacyjne,
- zrównoważony temperament, towarzyskość, dobre zdolności adaptacyjne,
- sprawne mechanizmy samokontroli (radzenie sobie z negatywnymi emocjami, kontrola impulsów),
- poczucie własnej wartości, wiara we własne możliwości,
- optymizm i pogoda ducha,
- umiejętności społeczne (porozumiewanie się z innymi w sytuacjach konfliktowych, rozwiązywanie problemów, asertywność, poczucie własnej skuteczności).

Czynniki chroniące rodzinne:

- silna więź z rodzicami,
- zaangażowanie rodziców w życie dziecka,

- wsparcie ze strony rodziców, zaspokajanie potrzeb dziecka (emocjonalnych, poznawczych, społecznych i materialnych),
- zasady rodzinne, jasne oczekiwania rodziców.

Czynniki chroniące związane ze szkołą:

- poczucie przynależności do szkoły,
- pozytywny klimat szkoły i wsparcie nauczycieli,
- wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- wzmocnienia pozytywne, okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.

Czynniki chroniące rówieśnicze:

- przynależność do pozytywnej grupy rówieśniczej (rówieśnicy akceptujący normy, z aspiracjami edukacyjnymi, prospołeczni).

Czynniki chroniące środowiskowe:

- zaangażowanie w konstruktywną działalność (dostęp do klubów młodzieżowych, klubów sportowych, wspólnot religijnych, wolontariat),
- przyjazne i bezpieczne sąsiedztwo (dostęp do ośrodków rekreacji, klubów, poradni, ośrodków interwencji kryzysowej),
- obecność wspierających, mądrych dorosłych (mentorów, wychowawców, trenerów, księży itp.).

W Programie Wychowawczo-Profilaktycznym Szkoły Podstawowej nr 7 w Pile w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów występujących w społeczności szkolnej ustalono w bieżącym roku szkolnym następujące działania:

1. Diagnoza potrzeb w formie ankiety: Atmosfera w Szkole Podstawowej nr 7 w Pile. Samopoczucie i relacje.
2. Kampania: Zdrowie w ruchu – aktywnie i świadomie. (zdrowe odżywianie, aktywne przerwy, warsztaty zdrowej kuchni, konkursy, promocja zajęć pozalekcyjnych związanych z ruchem, Jestem aktywny – jestem zdrowy kl .I–III, Dzień zdrowia)
3. Rozpoznawanie i reagowanie na sygnały kryzysu psychicznego(nawiązać współpracę z pedagogiem, pedagogiem specjalnym psychologiem, pracownikiem ZPPP)
4. Kontynuacja działań w obszarze Szkolnego Klubu Mediacji Rówieśniczych
5. Projekty uczące współodpowiedzialności (Przytul się do drzewa, zbiórki żywności, działania na rzecz hospicjum, potrzebujących)
6. Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy (Tydzień przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, DBI)